

Geheim

2016

VERSLAG van de Vergadering van de Voorlopige Raad van Diensthoofden op 22 December 1951, gehouden onder leiding van de voorzitter J.C. van HOEVE.

Aanwezig zijn de Heren :

J.C. van Hoeve : Directeur, Hoofd van de Dienst voor Gezondheidszorg, Sociale en Culturele Aangelegenheden;
N. Makkes : Directeur, Hoofd van de Dienst voor Binnenlands Bestuur en Justitie;
Ir. P.C. Arends : Directeur, Hoofd van de Dienst voor Economische en Technische Aangelegenheden;
Mr. C.W. Steffens : Wnd. Directeur, Hoofd van de Dienst voor Financiën;
Ir. A.F. Wehlburg : Directeur Opbouwwerken Nieuw-Guinea;
Generaal F.W.J.M. Peters : Commandant Landmacht Nieuw-Guinea;
K. Jtz. S. den Boeft : Commandant Marine Nieuw-Guinea.

4 Majoor

Genodigden.:

J. Couvreur : Hoofd Afdeling Bestuurszaken van de dienst voor Binnenlands Bestuur en Justitie;
Ir. E.L.K. Berretty : Hoofd Algemene Waterstaat Directie Opbouwwerken Nieuw-Guinea;
L. de Jongh : Hoofd Afdeling Culturele Aangelegenheden van de Dienst voor Gezondheidszorg, Sociale en Culturele Aangelegenheden;
P.A. Wansink : Hoofd van het Kantoor voor Voorlichting en Radio-omroep;
Ir. A. Perk : Hoofd Afdeling Economische Zaken, van de Dienst voor Economische en Technische Aangelegenheden;
J.C. Baarspul : Gouvernementssecretaris.

Om 9 uur 15 opent voorzitter de vergadering en heet de aanwezigen hartelijk welkom. Vervolgens wenst hij de Commandant Landmacht Nieuw Guinea namens de Raad geluk met zijn promotie. Hij betreurt het oprecht, dat deze promotie, onvermijdelijk een spoedig vertrek van de Generaal met zich zal medebrengen.

De Heer Couvreur brengt spreker de hartelijke dank over voor zijn in de Raad verrichte werkzaamheden als Wnd. Directeur van de Dienst voor Binnenlands Bestuur en Justitie. In aansluiting hierop verwelkomt hij de Heer Makkes als nieuw Diensthoofd voor de Dienst voor Binnenlands Bestuur en Justitie.

De Voorzitter verklaart de aanwezigheid van de Heren genodigden, door mede te delen, dat hun aanwezigheid voor de behandeling van enige agendapunten gewenst is.

Vervolgens wordt overgegaan tot behandeling van de voor deze vergadering vastgestelde agenda.

~~I. Vaststelling verslag van de vergadering van de Voorlopige Raad van Diensthoofden, gehouden op 22 September 1951.~~

~~Naar aanleiding van punt 3 van het verslag (ontwerp-ordonnantie op de Invoer en Vervoer van Pluimvee) verken de Heer Arends en de Heer Perk op, dat hier een foute interpretatie heeft plaats gehad.~~

~~Nieuw-Guinea is bereids geïnfecteerd door de gevreesde pseudovogelpest, die men hoopt te kunnen bannen door een stelselmatige preventieve behandeling middels vaccinatie van de totale pluimveestapel.~~

~~EXEMPT~~

NO. 12/12/51

Deze..

OPGEBOEGEN IN

~~Deze bestrijding kan echter alleen effectief zijn, wanneer niet door import steeds meer nieuw geïnfecteerd pluimvee het land wordt binnengebracht.~~

Vandaar de voorgestelde regeling.
Het verslag wordt voor het overige ongewijzigd goedgekeurd

II. Subsidie-ordannantie ziekenverzorging.

(brief Directeur, Hoofd van de Dienst voor Gezondheidszorg, Sociale en Culturele Aangelegenheden dd. 21 Nov. 1951 No. 3389/C/17).

Ter toelichting van het ontwerp deelt D.G.S.C.A. mede, dat de overdracht van de ziekenverzorging aan de corporaties en congregaties op hun eigen verzoek geschied is.

De volgende overwegingen hebben tot inwilliging van het verzoek geleid:

- I. De continuïteit van het personeel. De particuliere instanties werken niet met kort-verbanders
- II. Het werk, als roeping gekozen, zal met meer liefde en toewijding geschieden.
- III. Bij betrokken instanties wordt zeer veel aandacht geschonken aan de opleiding van autochtoon personeel.

Naar aanleiding van de vraag van de wnd. Dir. Financiën, waarom in de nieuwe regeling niets van de voor-oorlogse subsidie-regeling te vinden is, wordt door D.G.S.C.A. medegedeeld, dat dit opzettelijk gebeurd is, omdat de corporaties en congregaties niet over eigen geldmiddelen voor medische doeleinden beschikken.

Het financiële voordeel van deze nieuwe regeling is voor het gouvernement voorlopig gering, daar uitsluitend op de voedingskosten bezuinigd kan worden en slechts met geringe bedragen.

Aangezien van de aanwezigen geen verdere opmerkingen komen, wordt het ontwerp met algemene stemmen aangenomen.

III. Kap- en Ngasé-regeling.

(Zendbrief Gouvernementssecretarie 30 November 1951 No. 15513)

Op instigatie van de Heer Perk wordt in artikel 5 lid 4 het woord krokodillen tussen leguanen- en hertenhuiden ingevoegd. Daarna wordt een binnenkomen brief van het Hoofd van het Kantoor voor Bevolkingszaken dd. 28 November 1951 No. 674/15 over onderhavige regeling voorgelezen; waarin een opheffing van de betrekkelijke retributies, zijnde feodaal-belemmerend voor de export voorgestaan wordt. De ondervoorzitter zelf is tegen afschaffing van oudsherbestaande heffingen voor zover deze geen te zware last betekenen.

De Heren Perk en Makkes zijn van mening, dat de betrekkelijke retributies in combinatie met de andere heffingen inderdaad een te zware last vormen op de export. Aansluitend hierop deelt de Heer Perk mede, dat het in de bedoeling ligt om op den duur deze retributies te vervangen door een algemene uitvoerregeling, die tegelijkertijd met de nieuwe boswetregeling ingevoerd zal worden. Daar dit echter nog enige jaren kan duren, zal men, aangezien men toch voorlopig een wettelijke basis nodig heeft, tot invoer van de voorgestelde Kap- en Ngasé-regeling moeten overgaan.

De vergadering besluit, de voorgestelde Kap- en Ngasé-regeling goed te keuren onder aantekening, dat zo spoedig mogelijk overgegaan dient te worden tot vervanging door een regeling als door de Heer Perk bedoeld.

IV. Subsidie-aanvraag R.K. Missie

(Brief Directeur, Hoofd van de Dienst voor Gezondheidszorg, Sociale en Culturele Aangelegenheden van 1 December 1951 No. 437-12-R.V.D.).

Hierin worden behandeld de subsidie-aanvragen van de Missie voor de jaren 1951 en 1952.

1. Subsidie-aanvraag t.b.v. een R.K. O.V.V.O. te Fak-Fak.

Dit verzoek is in de vergadering van de Raad van Diensthoofden van 4 Juli 1951 behandeld en niet voor inwilliging vatbaar verklaard.

Aangezien in een later schrijven nieuwe argumenten ter

staving

van het verzoek zijn toegevoegd, heeft de Gouverneur verzocht dit verzoek opnieuw in overweging te nemen.

Het Hoofd Afdeling Culturele Aangelegenheden meent, dat aan het verzoek van Monseigneur ten dele tegemoet kan gekomen worden, doch aangezien de tijd ontbroken heeft om overleg te plegen met alle betrokken instanties, wordt de verdere behandeling op verzoek van D.G.S.C.A. aangehouden tot omstreeks Maart 1952.

2. Europese Lagere School te Hollandia-Haven.

Na ampele besprekingen beslist de vergadering dat, gezien het feit, dat binnenkort een grote verhuizing van mensen naar Hollandia Haven zal plaatsvinden en dus stellig een tweede school zal moeten worden geopend en er verder geen onderwijs-technische bezwaren zijn, het verzoek om subsidiering alleszins redelijk is. Of de financiële consequenties in de begroting van 1952 kunnen worden opgevangen dient afzonderlijk te worden gezien, evenals de vraag, of het bouwtechnisch mogelijk zal zijn spoedig tot oprichting van een nieuwe school over te gaan.

3. Subsidie-aanvraag voor R.K. H.B.S. te Hollandia.

Hoewel wordt onderkend, dat bij bepaalde groepen van de bevolking behoefte bestaat aan H.B.S.-onderwijs, zijn de financiële consequenties hiervan dermate groot, dat reeds bij voorbaat kan worden vastgesteld, dat althans de eerste jaren, zodanig onderwijs onmogelijk kan worden bekostigd.

In verband hiermede is de Raad van oordeel, dat het verzoek om subsidie dient te worden afgewezen.

4. Subsidie voor bouw en exploitatie van een Papua-internaat te Sorong.

Door het Hoofd van de Afdeling Culturele Aangelegenheden wordt medegedeeld, dat dit internaat bedoeld is voor de R.K. A.L.S. te Sorong. Aangezien de A.L.S. bestemd is voor de voorziening in de locale behoefte aan onderwijs in de stedelijke centra, bestaat geen reden om subsidie voor een internaat bij een A.L.S. te verstrekken. Dit dien hoofde wordt door de Vergadering het subsidie-verzoek afgewezen.

5. Subsidie t.b.v. internaat bij R.K. E.L.S. te Manokwari.

Voor dit subsidie-verzoek geldt hetzelfde als voor het vorige. Een E.L.S., een locale onderwijs-voorziening zijnde, heeft geen internaat van node.

De argumentatie van de Apostolisch prefect ten gunste van de oprichting van dit internaat n.l. dat het voor de Europese kinderen buiten Manokwari onmogelijk is, om de R.K. E.L.S. te bezoeken, in verband met de afstanden, kan niet zonder meer worden aanvaard, aangezien er door de ouders der schoolgaande kinderen betaalde bussen van de randdorpen van Manokwari naar de school rijden. Aangezien echter niet uitgesloten is, dat de betrekkelijke busdienst niet geheel aan zijn bestemming voldoet, besluit de vergadering, alvorens een beslissing te nemen, de vervoerskwestie aan een nader onderzoek door H.C.A. te onderwerpen en in de volgende vergadering pas te beslissen.

6. Subsidie aanvraag t.b.v. internaat aan de Wisselmeren.

Door het Hoofd van de Afdeling Culturele Aangelegenheden wordt medegedeeld, dat het in de bedoeling van de Missie ligt, om door middel van het betrekkelijke internaat en Nederlandse onderwijskrachten dorponderwijs met Nederlands als voertaal te geven.

De financiële consequenties van een algemene invoering van deze methode zouden zeer groot zijn. Een heel nieuw corps onderwijskrachten zou moeten opgeleid worden. Bovendien zal de bruikbaarheid van het Nederlands als voertaal nog bewezen moeten worden, waartoe reeds een proef is ingezet. Invoering van deze methode aan de Wisselmeren zou dus vooruitlopen op de nog te nemen beslissing van de Gouverneur t.a.v. het invoeren van het Nederlands als voertaal op volksscholen, tenzij de onderhavige kwestie ook als een soort proefobject zou dienen.

de
Door Directeur, Hoofd van de Dienst voor Economische en Technische Aangelegenheden en het Hoofd van de Afdeling Bestuurszaken wordt nadrukkelijk gewezen op de moeilijkheden van de opvoer van voedsel naar de Wisselmeren. Er is nu reeds grote achterstand in de opvoer, laatstaan als er nog meer mensen aan de Wisselmeren komen te wonen die, wat hun voedsel betreft, afhankelijk zijn van de zo kostbare opvoer. En volgens mededeling van de Missie ligt het in de bedoeling om de voeding voor de leerlingen van het Internaat op de "gewone" wijze op te voeren.

De vergadering komt uiteindelijk tot de conclusie, dat voor een experiment met het Nederlands als voertaal op de volksscholen de Wisselmeren bepaald niet de aangewezen plaats zijn.

V. Bevordering uitgave van een maandblad
(Zendbrief Gouvernementssecretarie 20 December 1951 No.16599).

Ter inleiding wordt door het Hoofd van het Kantoor voor Voorlichting en Radio-omroep vooropgesteld, dat er behoefte bestaat aan een orgaan dat geregelde voorlichting geeft over zaken Nieuw Guinea betreffende. Deze behoefte bestaat zowel bij de mensen in Nieuw Guinea als in Nederland.

Geen instantie hier te lande kan in deze behoefte voorzien, ook de Voorlichting niet door gebrek aan technische middelen.

De Heer A. van Kampen, in deze de uitgeverij de Boer vertegenwoordigende, is nu voornemens een orgaan op non-profit basis uit te geven, dat zich op bovengenoemde behoefte aan voorlichting zal richten.

Het Hoofd K.V.R. beveelt warm aan, om van Gouvernementswege, indien nodig, de Heer van Kampen tegemoet te komen in de vorm van een subsidie of een vaste afname van abonnementen.

De vergadering staat niet bij voorbaat afwijzend tegenover dit denkbeeld, doch meent dat, alvorens enige toezegging kan worden gedaan, in de praktijk moet zijn gebleken, dat het uit te geven blad van dusdanig gehalte is, dat het aan hier te lande bestaande behoefte voldoet. Bovendien is zij van oordeel, dat in de eerste plaats aandacht dient te worden geschonken aan een Voorlichtingsblad voor de Papua, die momenteel na aflopen van de school geen letter meer leest, waardoor zijn schoolopleiding en de kosten van het onderwijs weinig profijt afwerpen. De Heer van Campen ware in bovenvermelde zin in te lichten.

~~VI. Vaststelling huurpercentage Gouvernementswoningen~~
(Brief Gouvernementssecretarie No.31103 Dienstgeheim)

Door de Resident van Noord Nieuw-Guinea is de vraag aan de orde gesteld, of het destijds voor Nieuw Guinea als "zeer afgelegen plaats" vastgestelde huishuurpercentage van 9% voor Hollandia kan worden gehandhaafd.

Directeur Opbouwwerken Nieuw Guinea is van mening, dat krachtens B.W.R.1934 voor Hollandia het percentage op 11% gesteld dient te worden, doch wil hiertoe niet uit eigen hoofde overgaan, omdat in de afgelopen maanden herhaaldelijk ernstige bezwaren in de Raad van Diensthooften naar voren zijn gebracht over de voortdurende toename van lasten voor de kleine man. Spreker wijst erop, dat ook bij vaststelling van het percentage op 11% nog een grote discrepantie blijft bestaan tussen de bouwkosten en de huren.

Door vele leden wordt erop gewezen dat, aangezien het voorlopig alleen nog gaat om de provisorisch gebouwde huizen en de opgeknapte oude wrakken, de maximum-huren zodanig laag zullen komen te liggen, dat de hoger betaalde ambtenaren nimmer aan een huurprijs van 9% zullen toekomen, zodat de voorgestelde verhoging van het huishuurpercentage alleen de kleine man zou treffen, die van zijn salaris toch al niet kan rondkomen.

De omstandigheid, dat in Hollandia thans een Mulo aanwezig is en een onvolwaardige H.B.S. kan hierbij geen gewicht in de schaal leggen.

Met op één na algemene stemmen adviseert de Raad derhalve Dir.Dorg het percentage op 9% te handhaven.